

varit en den mest bidragande faktor till finska folkets utveckling. Men slutligen medvetandet om denna tillvaro såsom ett folk, det kommer icke till folket såsom muntlig hörsägen; det är det tryckta ordet, som småningom väckt detsamma. Denna särskilda förtjenst var därför deras, som uppoffrande arbetat att göra folkets eget språk tjenligt att hos detsamma väcka medvetandet om sig sjelft och sin egen historia. Det är frukten af detta arbete, vi äfven se uti den företeelse, på hvilken jag haft äran fästa herrarnes uppmärksamhet, och dem tillkommer icke ringa del af äran för densamma. Måtte denna stora, mycket stora framgång vara dem en uppmuntran att arbeta rastlöst framåt, stilla om möjligt, utan mycket buller. Det är detta, som stilla sker i verlden, ur hvilket verldshändelserna och äfven folkens utveckling och folkens öden framgå.

Herrarne äro ännu alla unga och skola se de dagar, hvilka mitt öga icke kommer att skåda. Jag önskar herrarne lycka dertill ty jag har den fasta öfvertygelsen, att hvarje kommande dag skall skänka den finske fosterlandsvännen ökad glädje. Måtte det så gå, och måtte äfven herrarne hafva lyckan att, när stunden kommer, kunna skiljas ifrån detta lif med den fasta tillförsigten, att kommande tidskiften skola allt fastare trygga finska folkets sjelfbestånd och skänka det fosterländska arbetet allt rikare skördar.

Jag tackar herrarne!»

220 POLITISKT.

Morgonbladet n:o 80, 8.IV 1880

Det är mycket längesedan telegrafan medfört någon så glädjande nyhet, som de nu anlända om det liberala partiets seger vid parlamentsvalen i England.

Om det afgående kabinettets inrikesstyrelse hafva vi icke att bekymra oss. Endast den omständighet må framhållas, att de reformer, hvilka af en stark opinion i landet påkallas, utsträckning af valrätten i grefskapen, ny, rättvisare fördelning af sätena i underhuset i förhållande till valmännens antal och förändrad lagstiftning för arf, köp och arrende af jordegendom, och hvilka reformer de liberale förbundit sig att genomföra, alla syfta till att förstärka detta partis makt och att omöjliggöra en framtida torystyrelse, sådan som den nu afgående.

Länge hade det nemligen gällt såsom ett konstateradt förhållande, att åtskilnaden var ringa mellan en tory- och en whigstyrelse. Båda kunde anses för liberala, det ena mera konservativt, det andra mera reformerande, så att det allmänt antogs, att de båda stora partierna redan förlorat den gamla tory- och whigkarakteren. Men kabinettet Disraeli återförde striden till det fält, på hvilket den tidigare och ännu under franska revolutionskrigen kämpades, till utrikespolitiken.

Och om detta kabinetts utrikespolitik kan med fog sägas, att Europa icke sett en sådan våldspolitik sedan Napoleon I:s dagar. Såsom vanligt har den haft sitt stöd i lögn och list. Det förefaller den aflägsna åskådaren otroligt, att en allmänhet sådan som den engelska kunnat bedragas med så grofva dikter, som de, med hvilka kabinettet tid efter annan undfägnat densamma, likaså att någon styrelse skulle hafva mod, att så obesväradt handla tvärt emot sina afgifna förklaringar och så obekymradt förändra dessa från den ena dagen till den andra, som

den Disraeliska regeringen det gjort. Hela världen vet, att densamma med lättaste möda och i samklang med alla stormakterna, Ryssland inberäknadt, kunnat afvända det rysk-turkiska kriget, samt att efter detta krigs effektiva slut ingen annan makt än England hotat freden i Europa. Och likväl har detta kabinetts förnämsta krok för att fånga opinionen i landet varit dess oafslåtliga skryt med att Englands öfvervälde utgjort och utgör det enda skyddet för freden i Europa. På det högtidligaste afgaf det i parlamentet löftet, att icke offra en shilling eller ett skott krut för att skydda det eländiga turkiska regimentet. Och likväl har all dess politik gått ut på detta skydd. Listan på dess medlemmars, sändebuds och konsulers dels muntligen, dels i blåböckerna meddelade afsigtligt falska eller tvetydiga uppgifter vore mycket lång. Att allt detta kunnat ske, förklaras deraf, att hos alla folk, äfven hos det engelska, nationalfåfången och högmodet lätt kan retas af en regering, som lägger an härpå, samt att toryregeringen samvetslöst begagnat sig af detta medel.

Att så tillgått, deri hade det tidigare Gladstone'ska kabinettet otivfelaktigt någon skuld. Ty ett så mäktigt folk som det engelska kan svårigen i längden fördraga en absolut noninterventionspolitik likgiltigt åseende huru andra stater leda historiens gång. Partiets ledares valta visa, att de för framtiden vilja undgå denna beskyllning.

Likväl kan det antagas för säkert, att den liberala styrelsen icke såsom det afgående kabinettet skall, för att afleda engelska folkets uppmärksamhet från de inre angelägenheterna, och för att hindra all minskning i börds- och penningearistokratins makt, söka ständigt nya anledningar att sysselsätta detsamma med utrikespolitiken och smickra nationalfåfången med förmenta stora segrar på detta fält samt sålunda hålla Europa i bäfvan för morgondagen.

Särskildt för Finland är de liberales seger i England en lycka, hvarföre densamma i vårt blad redan länge framhållits såsom ett önskningsmål. Man kan nu hoppas, att icke på lång tid någon fiendtlig flotta skall visa sig i Östersjön. Hvad man deremot ännu icke torde våga förutsätta, är, att England skulle frångå det officiella kaperiet, med dess rätta namn: sjöröfveriet. Men äfven den dagen skall väl komma, då denna skamfläck för 19:e seklets humanitära bildning skall försvinna. Och vi kunna icke heller vara likgiltiga för den förstärkning erkännandet i den Europeiska politiken af nationalisternas rätt genom den skeende styrelseförändringen i England kommer att vinna.

221 MED ANLEDNING AF OMBYTET AF UNDERVISNINGSMINISTER I RYSSLAND ...

Morgonbladet n:o 116, 22. V 1880

Med anledning af ombytet af undervisningsminister i Ryssland ha de ryska tidningarna innehållit uttalanden, som i flera än ett afseende äro märkliga. Flertalet blad angriper häftigt den afgångne ministern, väl icke för grunddragen i hans undervisningssystem, men för det sätt, hvarpå han tillämpat principerna. Grefve Tolstoj är, som bekant, en prononcerad anhängare af klassiciteten, och då för ett decennium sedan fråga väcktes om rätt äfven för de s. k. realgymnasierna att dimittera elever till universitetet, blef frågan genom honom afgjord sålunda, att denna rätt icke tilldelades detta slags läroverk. Detta är